

Dnro V/36023/2024

4.9.2024

Alkoholijuomien vähittäismyynti

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Sisällys

Johdanto.....	3
1 Alkoholijuomien vähittäismyynti	4
1.1 Myyntipaikan henkilökunta.....	5
1.2 Ostoikäraja.....	5
1.3 Päähtynyt tai häiritsevästi käyttäytyvä asiakas	7
1.4 Alkoholijuomien välittäminen.....	8
1.5 Vähittäismyyntiaika	10
1.6 Alkoholijuomien nauttiminen vähittäismyyntipaikassa.....	10
1.7 Verkkokauppa, alkoholijuomien toimittaminen tilaajalle ja itsepalvelukassat	11
1.8 Alkoholijuomien hankkiminen.....	12
1.9 Alkoholijuomien sijoittaminen.....	13
1.10 Alkoholipitoiset elintarvikkeet	13
1.11 Vähittäismyyntin vuosi-ilmoitus	15
2 Alkoholijuomien markkinointi vähittäismyyntissä.....	15
2.1 Alkoholijuomien hinnoittelu	18
3 Valvonta ja seuraamukset.....	18
3.1 Suunnitelmallinen omavalvonta	18
3.2 Viranomaisvalvonta	20
3.3 Seuraamukset vähittäismyyntisäännösten rikkomisesta	21
3.4 Seuraamukset markkinointisäännösten rikkomisesta	22
4 Alkoholijuomien vähittäismyyntiluvan hakeminen	23
4.1 Elintarvikemyymälän vähittäismyyntiluvan edellytykset	25
4.2 Vähittäismyyntilupa anniskeluluvan yhteydessä	25
4.3 Vähittäismyyntilupa valmistuspaikan yhteydessä	26
4.3.1 Tilaviini ja käsityöläisolut.....	26
4.4 Ilmoitus alkoholijuomien kaupallisesta maahantuonnista vähittäismyyntiä varten	28
4.5 Vähittäismyyntipaikassa tapahtuvat muutokset	28
4.6 Muutokset yhtiön omistus- ja hallintasuhteissa tai konkurssitilanteessa	29
4.7 Nimenmuutokset.....	29
4.8 Toiminnan lopettaminen	30
4.9 Lupa- ja valvontamaksut.....	30

Johdanto

Valviralle kuuluu alkoholilain (1102/2017) 60 §:n mukaan keskusvirastona aluehallintovirastojen lupahallinnon ja valvonnan ohjaus, yhteensovittaminen ja kehittäminen, alkoholihallinnon tieto-, tilastointi- ja viestintäpalveluiden tuottaminen sekä alkoholijuomien vähittäismyynnin ja anniskelun sekä markkinoinnin valvonta koko maassa sekä aluksilla, joilla on Suomen kansallisuus.

Tämä ohje käsittelee alkoholijuomien vähittäismyynnin keskeisiä aiheita ja tuo esille vähittäismyyntiin liittyvää lainsäädäntöä ja muita ohjeita. Ohje on tarkoitettu aluehallintovirastojen sekä alan yritysten ja työntekijöiden käytettäväksi.

Ohjeeseen on koottu alkoholijuomien vähittäismyyntiä koskevat säännökset ja niiden tulkintaa, ja se on toteutettu yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa.

Ohjeen tarkoituksena on parantaa alkoholilain yleisten tavoitteiden toteutumista, ohjata aluehallintovirastoja alkoholilain soveltamisessa ja selkeyttää alan toimijoille alkoholilain säännöksiä ja tulkintaa.

Ohje korvaa Valviran ohjeen Alkoholijuomien vähittäismyynti V/11406/2023. Ohjetta on päivitetty 10.6.2024 voimaan tulleen luvanvaraisen alkoholijuomien vähittäismyynnin prosenttirajaa koskevan alkoholilain muutoksen johdosta. Ohjetta on myös täsmennetty tuomioistuinratkaisujen seurauksena.

Lisää alkoholijuomien vähittäismyyntiin liittyvää tietoa ja ohjeistusta on aluehallintovirastojen verkkosivuilla.

Johtaja Jussi Holmalahti

Johtava asiantuntija Juuso Nieminen

Lisätiedot Johtava asiantuntija Juuso Nieminen, sähköposti:
alkoholi@valvira.fi

1 Alkoholijuomien vähittäismyynti

Alkoholijuoman vähittäismyynnillä tarkoitetaan alkoholijuoman myyntiä nautittavaksi muualla kuin myyjän hallitsemisissa tiloissa tai myyjän järjestämässä valvonnassa.

Vähittäismyynnissä alkoholijuomia saa myydä vain valmiiksi täytetyissä suljetuissa pakkauksissa kuten pulloissa tai tölkeissä luovuttamalla niitä asiakkaille hyväksytyin vähittäismyyntipaikan sisätiloissa.

Alkoholilain pääsäännön mukaan Alkolla on yksinoikeus harjoittaa alkoholijuomien vähittäismyyntiä Suomessa. Poikkeuksina tästä alkoholijuomien vähittäismyyntiin voidaan eräissä tapauksissa myöntää lupa ja enintään 2,8 % alkoholia sisältäviä juomia voidaan myydä ilman viranomaisen myöntämää lupaa.

Luvan alkoholijuomien vähittäismyyntiin myöntää liikkeen sijaintipaikan aluehallintovirasto. Elintarvikeliikkeeseen, myymäläautoon tai -veneeseen tai anniskelu- tai valmistuspaikan yhteyteen myönnetty lupa oikeuttaa myymään käymisteitse valmistettuja enintään 8 % ja muulla tavoin valmistettuja enintään 5,5 % alkoholijuomia. Vähittäismyyntilupa voidaan myöntää myös tilaviinin (enintään 13 %) ja käsityöläisluen (enintään 12 %) valmistuspaikan yhteyteen.

Lupa on elinkeinonharjoittaja- ja toimipaikkakohtainen. Jos myymälä muuttaa uuteen osoitteeseen tai toiminnanharjoittaja (Y-tunnus) vaihtuu, on haettava uusi vähittäismyyntilupa. Lupaa ei saa kokonaan tai osittain luovuttaa toiselle. Vain luvanhaltija saa myydä alkoholijuomia.

Luvanhaltijan on noudatettava alkoholin vähittäismyyntiä koskevia säännöksiä liiketoiminnassaan ja henkilökunnan tulee tietää alkoholijuomien myyntiin liittyvät säännökset. Alkoholijuomien myynnissä ja markkinoinnissa ei saa toimia hyvän tavan vastaisesti. Toimea pidetään hyvän tavan vastaisena, jos se on selvästi ristiriidassa yleisesti hyväksytyjen yhteiskunnallisten arvojen kanssa ja erityisesti, jos siinä suhtaudutaan hyväksyvästi tai välinpitämättömästi terveyden vaarantamiseen alkoholin vaikutuksen alaisena taikka huumausaineilla, lääkevalmisteilla tai kemikaaleilla.

Alkoholin vähittäismyyntiä koskevien säännösten tarkoituksena on vähentää alkoholipitoisten aineiden kulutusta rajoittamalla ja valvomalla niihin liittyvää elinkeinotoimintaa alkoholin käyttäjilleen, muille ihmisille ja koko yhteiskunnalle aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi. Säännöksillä muun muassa ehkäistään

alaikäisten alkoholinkäyttöä ja liiallisesta alkoholinkäytöstä aiheutuvia haittoja. Myynnin valvonta vähentää myös järjestyshäiriöitä.

1.1 Myyntipaikan henkilökunta

Vähittäismyyntiluvanhaltijan sekä hänen henkilökuntansa tulee valvoa myyntikieltojen ja veloitteiden noudattamista ja vastata järjestyksenpidosta vähittäismyyntipaikassa. Vähittäismyyntipaikassa tulee olla toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen riittävästi henkilökuntaa.

Vähittäismyyntipaikassa on oltava läsnä 18 vuotta täyttänyt vastaava hoitaja tai luvanhaltijan määräämä henkilö. Alaikäinen henkilö, joka on täyttänyt 16 vuotta, saa myydä alkoholijuomia vain vastaavan hoitajan tai muun tehtävään nimetyn täysi-ikäisen henkilön välittömän valvonnan alaisena. Luvanhaltijan on järjestettävä myynnin valvonta siten, että alkoholijuomien myynnistä vastaava 18 vuotta täyttänyt henkilö voi tehokkaasti valvoa myyntiä ja tarvittaessa puuttua siihen.

Luvanhaltija vastaa riittävän henkilökuntamäärän mitoittamisesta osana laatimaansa omavalvontasuunnitelmaa. Omavalvontasuunnitelmalla tarkoitetaan luvanhaltijan kirjallisesti laatimaa suunnitelmaa toimintansa lainmukaisuuden varmistamiseksi. Omavalvontasuunnitelmassa pitää olla kuvaus luvanhaltijan määräämistä vastaavan hoitajan tai muun tehtävään nimetyn henkilön tehtävistä sekä henkilökunnan määrää ja tehtäviä koskeva suunnitelma.

Luvanhaltijan on osana omavalvontaa huolehdittava siitä, että henkilökunta tuntee alkoholilaisissa säädetyt ja omavalvontasuunnitelmassa määrätyt veloitteensa. Luvanhaltijan on pidettävä kirjaa toimipaikassa työskentelevien henkilöiden koulutuksesta ja osaamisesta ja pyydettäessä esitettävä tiedot valvontaviranomaiselle.

Alkoholijuomien myyntiin ja vähittäismyynnin valvontaan osallistuva henkilö ei tehtävässään saa olla alkoholin eikä muun päihdyttävän aineen vaikutuksen alaisena.

1.2 Ostoikäraja

Alle 18-vuotiaalle ei saa myydä juomia, jotka sisältävät alkoholia enemmän kuin 1,2 %. Valvira suosittelee, että myöskään tätä vähemmän alkoholia sisältäviä juomia ei myydä alle 18-vuotiaille.

Myyntihenkilökunnan on hyvä tutustua myyntipaikan alkoholijuomapakkauksiin, jotta myyntitilanteessa eri vahvuisten alkoholijuomien sekä alkoholittomien juomien tunnistaminen sujuisi helpommin.

Kaikilta alkoholijuomaa ostavilta nuoren näköisiltä asiakkailta on tarkastettava ikä. Koska osa nuorista näyttää paljon todellista ikäänsä vanhemmilta, on syytä tarkastaa ikä myös nuorelta, joka vaikuttaa kahdeksaatoista vuotta vanhemmalta.

Nuorelta asiakkaalta on kysyttävä iän osoittavaa kuvallista asiakirjaa, vaikka hänet olisi aikaisemmin todettu täysi-ikäiseksi. Jos alaikäinen on ensimmäisellä ostokerralla todettu virheellisesti täysi-ikäiseksi, virhe ei korjaannu seuraavilla kerroilla, jos todistusta ei enää kysytä. Kun kaupassa tarkastetaan kaikilta nuorilta ikä alkoholin oston yhteydessä, muille asiakkaille välittyy viesti siitä, että ikärajaa valvotaan. Tämä osaltaan vähentää alaikäisten alkoholin ostoyrityksiä.

Alkoholijuomia ostava asiakas on velvollinen vaadittaessa todistamaan ikänsä henkilökunnalle ja alkoholilain noudattamisen valvontaa suorittaville viranomaisille. Iän tarkastamisessa hyväksyttävä todistus on viranomaisen myöntämä kuvallinen henkilökortti, passi tai ajokortti.

Ulkomainen kuvallinen henkilökortti, passi tai ajokortti kelpaa todistukseksi, jos se ei vaikuta helposti väärennettävältä ja siitä käy ilmi henkilön ikä.

Iän todistamiseen kelpaa myös muu viranomaisen myöntämä luotettava kuvallinen asiakirja kuten muukalaispassi tai pakolaisen matkustusasiakirja. Asiakirja voi olla myös digitaalinen. Sen sijaan iän todistamiseen eivät kelpaa esimerkiksi Kela-kortti tai opiskelijakortti. Vähittäismyyntiluvan haltija voi itse määritellä, mitkä muut viranomaisten myöntämät kuvalliset asiakirjat se hyväksyy iän todistamiseen. Käytännöt eivät kuitenkaan saa olla syrjiviä.

Myyjän pitää tarkastaa, onko asiakas vähintään 18-vuotias, ja esittääkö henkilötodistuksessa oleva kuva asiakasta.

Jos nuorella asiakkaalla ei ole esittää iän osoittavaa asiakirjaa, hänelle ei saa myydä alkoholia. Selitykset, kuten ”Henkkarit unohtuivat kotiin, mutta nämä kaverini voivat todistaa, että olen täyttänyt 18”, eivät kelpaa.

Jos iän osoittava asiakirja on selvästi väärennetty, myyjä voi ottaa yhteyttä poliisiin ja ilmoittaa väärennetyistä asiakirjasta. Myyjällä ei ole kuitenkaan oikeutta takavarikoida todistusta eikä ottaa asiakasta kiinni.

Alaikäiselle alkoholijuomaa myynyt kassahenkilö voi joutua rikosoikeudelliseen vastuuseen. Tästäkin syystä on suositeltavaa tarkastaa ikä kaikilta nuoren näköisiltä asiakkailta, jotka ostavat alkoholijuomia. Päivittäistavarakauppa ry ja Alko ohjeistavat tarkastamaan iän kaikilta alkoholijuomien ostajilta, jotka vaikuttavat alle 30-vuotiailta.

Valvira suosittelee, että myyntipaikassa tiedotetaan asiakkaille ikärajaista sekä sen valvonnasta. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi kassan yhteyteen ja juomaosastolle kiinnitettyjen kylttien avulla. Kylteissä kerrotaan alkoholijuomien myynnin ikärajaista ja siitä, että alkoholijuomia ostavan asiakkaan on pyydyttävä esitettävä iän osoittava asiakirja.

Alkoholijuomien ostamisen ikärajiin liittyvät toimintamallit ja valvontakäytännöt pitää kuvata vähittäismyyntipaikan oma valvontasuunnitelmassa.

1.3 Päihtynyt tai häiritsevästi käyttäytyvä asiakas

Henkilölle, jonka päihtymys on selvästi havaittavissa tai joka käyttäytyy häiritsevästi, ei saa myydä alkoholijuomia. Päihtymys on yleensä selvästi havaittavissa, jos:

- henkilöllä on vaikeuksia kiinnittää katsetta tai henkilöllä on lasittunut katse
- henkilö käyttäytyy häiritsevästi, äänekkäästi ja hänellä on ylenpalttinen itsevarmuus
- henkilöllä on vaikeuksia käsittää asioita ja ymmärtää toisen sanomaa
- henkilön liikkeet ovat epävarmat ja kömpelöt, hänellä on vaikeuksia saada otetta esineistä tai huonekaluista
- henkilö kävelee huojuen eikä pysty kävelemään suoraan tai kaatuu ilman tukea
- henkilöllä on sammaltava puhe eikä puhe ole enää ymmärrettävää
- henkilö on sekava tai hänen on vaikea kontrolloida tunteitaan
- hänen refleksinsä ovat hitaat
- hän nuokkuu
- hän voi pahoin

Jos kassalle tulee alkoholijuomia ostava henkilö, joka vaikuttaa olevan päihtynyt, asian selvittämiseksi voi saada lisävarmuutta keskustelemalla hänen kanssaan.

Asiakkaan päihtymystilan arvioinnissa on syytä olla tarkkana. Esimerkiksi pelkästään asiakkaan tuoksuminen alkoholilta ei vielä riitä osoittamaan tämän päihtymystilaa selvästi havaittavaksi. Päihtyneisyyden tunnusmerkkejä arvioidaan aina tilannekohtaisesti. Päihtymyksen arvioinnissa on otettava huomioon se, että päihtymykseen viittaavat tunnusmerkit saattavat johtua sairaudesta tai vammasta. Tunnusmerkkien soveltaminen ei saa johtaa syrjintään sairauden tai vamman perusteella. Henkilölle, jonka päihtymys on selvästi havaittavissa, tulee kuitenkin aina kieltäytyä myymästä alkoholijuomia.

Valvira suosittelee, että myyntipaikassa tiedotetaan asiakkaille esimerkiksi kassan yhteyteen ja juomaosastolle kiinnitettyjen kylttien avulla, että henkilöille, joiden päihtymys on selvästi havaittavissa, ei myydä alkoholijuomia.

Vähittäismyyntipaikan omavalvontasuunnitelmassa pitää kuvata toimintamallit ja valvontakäytännöt, joilla pyritään ehkäisemään ja estämään alkoholijuomien myymistä henkilölle, jonka päihtymys on selvästi havaittavissa tai joka käyttäytyy häiritsevästi.

1.4 Alkoholijuomien välittäminen

Alkoholin välittämällä tarkoitetaan alkoholijuoman hankkimista ja luovuttamista sitten toiselle henkilölle.

Alkoholijuomaa ei saa myydä, jos on perusteltu syy olettaa sen luovuttamista tai välittämistä alle 18-vuotiaalle tai henkilölle, jonka päihtymys on selvästi havaittavissa tai joka käyttäytyy häiritsevästi.

Alkoholijuomaa ei saa myydä, jos on perusteltu syy olettaa, että ostaja välittää tai luovuttaa alkoholijuomaa palkkiota vastaan. Alkoholijuomia ei saa myöskään luovuttaa sellaiselle henkilölle tai taholle, joka maksua vastaan kuljettaisi juomat niitä hankkivalle asiakkaalle. Alkoholijuoman välittäminen palkkiota vastaan on aina kiellettyä.

Alaikäiset ja henkilöt, joiden päihtymys on selvästi havaittavissa, saavat useimmin alkoholijuomia haltuunsa lähisukulaisten ja kavereiden avulla. He voivat myös pyytää myymälän edustalla täysi-ikäisiä henkilöitä noutamaan alkoholijuomia hakupalkkiota vastaan. Alkoholijuomien ostajaa on perustellusti

syytä epäillä alkoholijuomien välittämisestä, jos hänet esimerkiksi nähdään juttelevan nuorisojoukon kanssa myymälässä tai sen edustalla ja vastaanottavan heiltä rahaa.

Välitysepäily voi vahvistua esimerkiksi, jos:

- ostajan seurassa oleva nuori tai henkilö, jonka päihtymys on selvästi havaittavissa, keskustelee alkoholituotteista, valitsee ostettavia juomia tai antaa rahaa alkoholijuomien ostajalle
- asiakas ostaa suuren määrän erilaisia alkoholijuomia ja maksaa ne pienillä seteleillä ja kolikoilla tai ostokset jaetaan useammalle maksuvälineelle
- asiakas tulee ostamaan samoja tuotteita, joita aikaisemmin kieltäytyttiin myymästä alaikäiselle tai henkilölle, jonka päihtymys on selvästi havaittavissa
- alkoholijuomia ostava asiakas saapuu paikalle autolla, jonka kyydissä on päihtyneitä tai nuoria.

Epävarmoissa tapauksissa keskustelu asiakkaan kanssa voi antaa tarvittavaa lisätietoa myyntipäätöksen tekemisessä.

Tyypillisesti välittäjä sopii alkoholijuomien ostamisesta, ottaa vastaan rahat ja luovuttaa juomat myyntipaikan edustalla tai sen välittömässä läheisyydessä. Tehokkaalla valvonnalla myyntipaikassa ja sen läheisyydessä voidaan tunnistaa välittäjinä toimivia henkilöitä. Myymälöiden välisellä yhteistyöllä sekä vartijoiden avulla alkoholin välitystä voidaan ehkäistä tehokkaammin. Myymälät voivat esimerkiksi jakaa toisilleen tietoja havaitusta välitystoiminnasta. Kaupan ulkopuolella olevat valvontakamerat ja kaupan edustan valaisu voivat ehkäistä välittäjien toimintaa myymälän läheisyydessä.

Jos alkoholijuomien ostajan seurassa on nuoria tai henkilöitä, joiden päihtymys on selvästi havaittavissa, myyjän on arvioitava, aikooko ostaja luovuttaa juomia seuralaisille. Alaikäinen voi kuitenkin esimerkiksi auttaa perheen ruokaostoksien pakkaamisessa ja kantamisessa. Useamman nuoren henkilön seurueelta, joka ostaa alkoholijuomia, on syytä varmistaa kaikilta täysi-ikäisyys.

Alkoholijuomien välittämiseen liittyvät asiat on huomioitava vähittäismyyntipaikan omavalvontasuunnitelmassa lain vastaisen välittämisen ehkäisemiseksi.

1.5 Vähittäismyyntiaika

Vähittäismyyntipaikassa on sallittua myydä yli 2,8 % alkoholijuomia vain kello 9.00–21.00 välisenä aikana. Vähittäismyyntipaikan aukioloaika voi olla laajempi kuin alkoholijuomien myyntiaika. Myyntipaikan aukioloajasta riippumatta alkoholijuomien myynti saadaan aloittaa aikaisintaan kello 9 ja niiden myynti on lopetettava viimeistään kello 21.

Jos liike jatkaa aukioloa vielä kello 21:n jälkeen, voidaan mahdollisuus alkoholijuomien haltuunottoon estää kello 21 alkaen. Alkoholijuomien myynnistä on kieltäydyttävä, mikäli alkoholijuomien haltuunoton ei voida todeta varmasti tapahtuneen ennen klo 21:tä. Alkoholijuomat, jotka asiakas on saanut haltuunsa ennen kello 21:tä, voi maksaa kassaan kello 21 jälkeen.

Jos liike avataan aikaisemmin kuin kello 9 tai jos liikettä pidetään avoinna kello 21 jälkeen, alkoholin myyntiaikasäännösten noudattamista voidaan helpottaa ja varmistaa rakenteellisin ja teknisin keinoin. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa alkoholijuomaosastojen ja kylmäkaappien sulkeminen sekä alkoholijuomien peittäminen tai säilyttäminen varastotiloissa. Näillä toimenpiteillä sekä liikkeessä olevilla selkeillä myyntiaikatiedoilla viestitään asiakkaille tehokkaasti alkoholijuomien myyntiajasta.

Jos myymälä suljetaan ja sinne ei oteta uusia asiakkaita klo 21 jälkeen, voidaan myymälässä olevat asiakkaat palvella alkoholijuomien myynnin osalta loppuun saakka rikkomatta myyntiaikasäännöstä.

Alkoholijuomien vähittäismyyntipaikan omavalvontasuunnitelmassa pitää määritellä esimerkiksi edellä mainittujen toimintatapojen mukaisesti, millä tavalla vähittäismyyntipaikassa varmistetaan myyntiaikojen noudattaminen. Alkoholijuomien myyntiaika voi myös olla suppeampi kuin lain mahdollistama kello 9.00–21.00. Asiakkailta ei ole oikeutta vaatia alkoholijuomien myymistä myyntipaikan itsensä määrittelemien käytäntöjen vastaisesti.

1.6 Alkoholijuomien nauttiminen vähittäismyyntipaikassa

Alkoholin nauttiminen myyntipaikassa on kielletty. Luvanhaltijan ja henkilökunnan velvollisuus on valvoa, että alkoholijuomia ei nautita vähittäismyyntipaikan sisä- tai ulkoalueella tai tämän alueen välittömässä läheisyydessä.

Luvanhaltijan on tarvittaessa merkittävä alue, jolla alkoholijuomia ei saa nauttia. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi sisä- tai ulkotiloissa olevat pöydät. Jos alkoholijuomien vähittäismyyntiluvanhaltija sallii alkoholijuomien nauttimisen esimerkiksi sisä- tai ulkotiloihinsa järjestämässään pöydissä tai ei puutu siihen, myyntiä voidaan pitää anniskelulupaa edellyttävänä anniskeluna. Alueen merkitsemisvelvoitteella ei kuitenkaan tarkoiteta sitä, että kaikki luvanhaltijan hallussa olevat ulkoalueet pitäisi rajata fyysisin elementein vaan merkitseminen tulee toteuttaa tarpeen mukaan käyttäen tapauskohtaista harkintaa.

Jos alkoholijuomaa on nautittu vastoin säädettyä nauttimiskieltoa, on liikkeen tai muun paikan omistajalla ja henkilökuntaan kuuluvalla sekä tilaisuuden järjestäjällä oikeus ottaa kieltoa rikkoneelta pois alkoholijuoma astioineen ja hävittää se todisteellisesti. Järjestyksenvalvojan oikeudesta ottaa kieltoa rikkoneelta alkoholijuoma pois säädetään yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa.

Vähittäismyyntipaikan omavalvontasuunnitelmassa on otettava huomioon alkoholijuomien nauttimiskieltoihin liittyvät asiat.

1.7 Verkkokauppa, alkoholijuomien toimittaminen tilaajalle ja itsepalvelukassat

Vähittäismyyntiluvan haltija ei saa toimittaa asiakkaalle alkoholijuomia. Alkoholijuomia ei voida toimittaa myöskään yritysasiakkaille. Alkoholijuomia voidaan myydä vain luovuttamalla niitä hyväksytyssä vähittäismyyntipaikassa.

Vähittäismyyntiluvan haltija voi ottaa vastaan tilauksia ja maksuja verkkokaupassaan myös alkoholijuomista siten, että alkoholijuomat noudetaan vähittäismyymälästä. Tällaisten palveluiden katsotaan poikkeavan normaalista myyntitoiminnasta ja aluehallintoviraston on hakemuksesta hyväksyttävä niiden käyttöönotto, jos niiden kautta voi ostaa alkoholijuomia ja alkoholijuomien luovutuskäytännöt poikkeavat oleellisesti jo käytössä olevista aluehallintoviraston hyväksymistä järjestelyistä.

Tilatut alkoholijuomat pitää luovuttaa henkilökohtaisessa asiakaspalvelutilanteessa asiakkaalle vähittäismyyntipaikan sisätilassa alkoholijuomien myyntiaikojen puitteissa. Vähittäismyyntipaikassa voidaan luovuttaa asiakkaille vain kyseisen vähittäismyyntipaikan vähittäismyyntiluvulle hankittuja alkoholijuomia. Juomien luovutukselle toisessa vähittäismyyntipaikassa tai luovutuspisteessä ei voi saada lupaa.

Samassa rakennuksessa oleva parkkihalli on joissain tapauksissa katsottu voitavan hakemuksesta sisällyttää osittain vähittäismyyntipaikan kokonaisuuteen. Näissäkin tapauksissa asiakkaan on kuitenkin noustava autostaan vastaanottamaan ostoksensa vähittäismyyntipaikan sisätilaan.

Vähittäismyynnissä ei ole lähtökohtaisesti kielletty käyttämästä itsepalveluun perustuvaa kassajärjestelmää. Käyttö edellyttää aluehallintoviraston hyväksyntää ennen itsepalvelukassojen käyttöönottoa sekä jokaisessa alkoholijuomien myyntitapahtumassa asiakkaan ostokelpoisuuden varmistamista ja alkoholijuomien luovuttamista henkilökohtaisessa asiakaspalvelutilanteessa, jos kassoilta voi ostaa alkoholijuomia.

Itsepalvelukassojen valvoja ei voi tehokkaan valvonnan vaarantumatta olla sidottuna muihin työtehtäviin.

Vähittäismyyntipaikassa voidaan käyttää asiakkaiden toimesta tapahtuvaa tuotteiden keräämistä ja skannaamista. Kerätyt ja skannatut tuotteet voidaan maksaa joko normaalilla linjakassalla tai hyväksytyllä itsepalvelukassalla. Mikäli toimintamalliin ei liity myynnin valvontaa kassalla oleellisesti heikentäviä seikkoja, toiminnan aloittamiseen ei tarvita aluehallintoviraston erillistä hyväksyntää.

Alkoholijuomien noutopisteiden, itsepalvelukassojen sekä muun vähittäismyyntitoiminnan järjestäminen sekä kassa- ja myyntijärjestelyjen toteuttaminen pitää kuvata vähittäismyyntipaikan omavalvontasuunnitelmassa. Erityisesti on huomioitava myynti-ikärajat, päihtyneet asiakkaat, välittämisepäilyt ja myyntiaikaa koskevat rajoitukset sekä niiden valvonta.

Aluehallintovirastot noudattavat tapauskohtaista harkintaa määrätessään kassa- ja myyntijärjestelyjä koskevia lupaehtoja.

1.8 Alkoholijuomien hankkiminen

Myymälässä saa myydä vain luvassa tarkoitettuja alkoholijuomia, jotka luvanhaltija on hankkinut myymälän lupanumerolla alkoholijuomien valmistajalta tai tukkumyyjältä. Luvanhaltija voi myös tuoda maahan alkoholijuomat omassa vähittäismyyntipaikassa tapahtuvaa myyntiä varten. Ennen maahantuonnin aloittamista luvanhaltijan on tehtävä ilmoitus Valviralle toimimisestaan alkoholijuomien maahantuojana.

Jos luvanhaltijalla on useita vähittäismyyntipaikkoja, kuhunkin on hankittava alkoholijuomat omalla lupanumerollaan. Alkoholijuomia voi ostaa tai siirtää toiselta vähittäismyyntiluvulta vain vähittäismyyntiluvan päättymisen yhteydessä.

1.9 Alkoholijuomien sijoittaminen

Alkoholijuomat tulisi sijoittaa riittävän selkeästi erilleen virvoitusjuomista. Tämä helpottaa myynninvalvontaa ja korostaa alkoholin erityisluonnetta.

Alkoholijuomien erilleen sijoittelu palvelee myös asiakasta, koska vähittäismyynnissä on juomia, joita ostajan saattaa olla vaikea tunnistaa alkoholijuomiksi. Tuotteiden nimet, pakkaukset ja päällysmarkinnat sekä itse juoman väri voivat olla virvoitusjuomien kanssa siinä määrin samankaltaisia, että asiakkaalle erehtymisen vaara on todellinen.

Alkoholijuomat on sijoitettava erilleen lapsille ja nuorille suunnatuista tuotteista. Alkoholijuomapakkaukset vähittäismyyntipaikassa toimivat mainosten tavoin, eikä alkoholijuomien mainontaa saa kohdistaa lapsiin ja nuoriin.

Alkoholijuomat on syytä sijoittaa niin, että niitä pystytään helposti valvomaan ja siten ehkäisemään näpistyksiä ja välitystapauksia. Valvontaa voidaan tehostaa esimerkiksi valvontakameroilla ja lukittavilla kaapeilla.

Vähittäismyyntipaikan omavalvontasuunnitelmassa on oltava kuvaus alkoholijuomien sijoittamisesta vähittäismyyntipaikassa, jos alkoholijuomia ei sijoiteta yhtenäisesti vain alkoholijuomille tarkoitettuihin hyllyihin tai myymäläosastoon.

1.10 Alkoholipitoiset elintarvikkeet

Alkoholipitoiset elintarvikkeet ovat alkoholilain luokituksen perusteella yleensä alkoholivalmisteita. Alkoholivalmisteella tarkoitetaan alkoholipitoista ainetta, joka ei ole alkoholijuoma eikä väkiviina ja joka voi olla denaturoitu. Alkoholilain mukaan nauttimistarkoitukseen saa myydä vain elintarvikkeina tai ravintolisinä käytettäviä alkoholivalmisteita, jotka on valmistettu alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain mukaisesti. Näiden valmisteiden valmistaja, maahantuoja ja myyjä eivät saa edistää tai esitellä niiden käyttöä päihtymiseen.

Alkoholipitoiset elintarvikkeet voivat olla nestemäisiä, kuten yrttiutteet, soijakastikkeet ja nestemäiset alkoholipitoiset aromit. Tällaisten tuotteiden

maahantuonti tai myynti ei vaadi lupaa eikä niiden myyntiin tai markkinointiin liity muita lakisääteisiä rajoituksia kuin kiello esitellä niitä päihtymystarkoitukseen. Nämä tuotteet voivat kuitenkin sisältää suuriakin alkoholipitoisuuksia, joten tuotteiden myyjät voivat oma-aloitteisesti asettaa niiden myyntiin ikä- tai myyntiaikarajoituksia, jos pitävät niiden käyttämistä päihtymystarkoitukseen mahdollisena.

Alkoholipitoiset elintarvikkeet voivat myös olla kiinteitä tai ne voivat sisältää kiinteää ainetta. Alkoholilaissa on oma säännöksensä kiinteille alkoholivalmisteille, jotka on tarkoitettu nautittavaksi sellaisenaan tai jotka voidaan saada juotavaksi erottamalla niistä ainesosia tai lisäämällä niihin nestettä. Tällaisia alkoholivalmisteita ovat esimerkiksi alkoholipitoiset suklaamakeiset ja jäätelöt. Jos kiinteä alkoholivalmiste sisältää enemmän kuin 2,8 painoprosenttia alkoholia, sitä koskevat alkoholijuomien vähittäismyyntin, anniskelun ja markkinoinnin säännökset. Valmisteen alkoholipitoisuutena tilavuusprosentteina pidetään sen alkoholipitoisuutta painoprosentteina. Esimerkiksi yli 2,8 painoprosenttia alkoholia sisältävien suklaamakeisten ja jäätelöiden vähittäismyynti on mahdollista vain alkoholijuomien vähittäismyyntiluvalla.

Alkoholijuomien vähittäismyyntiluvalla saa myydä käymisteitse valmistettuja enintään 8 painoprosenttia ja muulla tavoin valmistettuja enintään 5,5 painoprosenttia alkoholia sisältäviä kiinteitä alkoholivalmisteita. Tätä vahvempien kiinteiden alkoholivalmisteiden vähittäismyynti kuuluu Alkon yksinoikeuden piiriin.

Nautittavaksi tarkoitettuja kiinteitä alkoholivalmisteita tulee myyntitoiminnassa kohdella kuten alkoholijuomia. Niitä koskevat esimerkiksi alkoholijuomien myyntiajat ja myynti-ikärajat. Tuotteet on myymälässä suositeltavaa sijoittaa erilleen lapsille ja nuorille suunnatuista vastaavista tuotteista sekä muista alkoholittomista tuotteista. Sijoittelun erillisyyttä voi korostaa esimerkiksi kyltein tai muilla tuotteiden alkoholipitoisuudesta kertovilla keinoilla.

Mainittuja alkoholivalmisteita koskevat myös markkinointia koskevat säädökset. Niitä ei saa esimerkiksi myydä paljousalennuksella eikä niistä saa antaa ostohyvitystä. Tuotteiden mainontaa ei saa myöskään toteuttaa yleisellä paikalla eikä se saa kohdistua alaikäisiin tai olla hyvän tavan vastaista. Myynnin valvonnan helpottamiseksi kiinteät alkoholivalmisteet ja niiden sijoittelu ja myynti on huomioitava vähittäismyyntipaikan omavalvontasuunnitelmassa.

1.11 Vähittäismyynnin vuosi-ilmoitus

Luvanhaltijan on toimitettava määräajoin valvontaviranomaisille myyntiään ja muuta toimintaansa koskevat valvonnan ja toiminnan riskien arvioimisen kannalta tarpeelliset ilmoitukset ja tiedot.

Vähittäismyyntiluvanhaltijan pitää vuosittain ilmoittaa aluehallintovirastolle alkoholijuomien ja elintarvikkeiden myyntinsä arvo. Jos ilmoituskaudella ei ole ollut myyntiä, on määräajassa ilmoitettava, ettei kaudella ole ollut myyntiä. Myyntitiedot pitää ilmoittaa kalenterivuosittain 31.1. mennessä.

Vuosi-ilmoitus annetaan sähköisesti alkoholiasioiden sähköisessä asiointijärjestelmässä Allussa osoitteessa valvira.fi/allu tai käyttämällä rajapintaratkaisua. Vähittäismyynnin vuosi-ilmoituksen laiminlyönti voi johtaa seuraamusmaksun määräämiseen.

2 Alkoholijuomien markkinointi vähittäismyynnissä

Mietojen alkoholijuomien mainonta on lähtökohtaisesti sallittua. Kielletyksi se muodostuu, jos siinä esimerkiksi käytetään hyvän tavan vastaisia tai sopimattomia myynninedistämiskeinoja tai mainonta kohdistetaan alaikäisiin.

Eräissä luvanvaraisessa vähittäismyynnissä olevissa alkoholijuomissa käytetään väkevän alkoholijuoman tuotenimeä. Koska väkevien alkoholijuomien epäsuora markkinointi on kielletty, epäsuoran markkinoinnin kiello koskee myös näitä tuotteita ja niitä saa ainoastaan pitää kaupan, mikäli lupaa ei ole myönnetty anniskelu- tai valmistuspaikan yhteyteen. Vakiohinnastoihin kyseiset tuotteet voidaan merkitä, mutta erillinen tarjoushinnoista ilmoittelu on kielletty.

Itse myyntipaikassa näiden tuotteiden esillepanon tulee olla asiallista ja hillittyä. Juomien näkyvyydessä voidaan ottaa huomioon myös kokonaisvaikutelma kyseisen myyntipaikan myyntivolyymin ja muun valikoiman suhteen.

Alkoholilaki ei suoraan kiellä sellaisten mietojen alkoholijuomien markkinointia, joiden nimissä esiintyy väkevän alkoholijuoman lajinimi, kuten esimerkiksi gin, rommi tai vodka. Tällaisissa tapauksissa on kuitenkin huolehdittava, että kokonaisvaikutelman tai muun markkinointitoimen johdosta menettelystä ei muodostu tietyn väkevän alkoholijuomamerkin epäsuoraa markkinointia.

Mietojen alkoholijuomien mainonta on kiellettyä yleisillä paikoilla. Vähittäismyyntipaikan sisätiloissa voidaan kuitenkin mainostaa niitä tuotteita, joita siellä on myynnissä huomioiden kuitenkin edellä mainitut poikkeukset.

Myyntipaikan näyteikkunassa sekä tilan ulkopuolella sen välittömässä läheisyydessä voidaan myös kertoa tarjolla olevien mietojen alkoholijuomien saatavuudesta ja hinnoista. Vain perustellusta syystä, esimerkiksi paikan sijaintiin tai hankalaan löydettävyyteen liittyvästä syystä mainos voidaan sijoittaa muualle kuin näköyhteyden päähän myyntipaikasta. Asiakkaan tulee voida mieltää alkoholimainoksen ja sen myyntipaikan yhteys, sekä näköyhteys että toiminnallinen yhteys. Esimerkiksi kauppakeskuksen yleinen valotaulu keskuksen ulkopuolella ei ole luvanhaltijan mainontaa.

Myyntipaikan ulkopuolella yleisellä paikalla näitä tuotetta ei saa tuoda esiin esimerkiksi erityisen suurikokoisella mainoksella tai muuten huomiota herättävällä tavalla. Tuotteen esilletuonti ei myöskään saa olla selkeästi mainonnallinen, toisin sanoen tuotteen laadun, maun tai muiden ominaisuuksien laajempi kuvaileminen ei ole sallittua.

Alkoholijuomien tarjoushintojen ilmoittaminen myyntipaikan ulkopuolella on kiellettyä, jos tarjous on voimassa alle kaksi kuukautta.

Alle kaksi kuukautta voimassa olevia alkoholijuomien hintoja ei saa asettaa näkymään myyntipaikasta ulospäin, eikä hinnoista saa ilmoittaa esimerkiksi televisiossa, radiossa, lehdissä, verkkosivustolla tai sosiaalisen median kanavissa. Alkoholista koskeva hintailmoittelu on sallittua vain silloin, kun tarjous on yhtäjaksoisesti voimassa vähintään kahden kuukauden ajan.

Valvira suosittelee, että ilmoituksessa mainitaan hinnan voimassaoloaika. Jos alkoholijuoman hinta on tarkoitettu olemaan voimassa toistaiseksi, ilmoituksessa olisi hyvä mainita, mistä alkaen hinta on ollut voimassa. Alkoholijuoman hinnan voimassaoloaika pitää pystyä selvittämään, jos alkoholiviranomainen sitä pyytää. Hinnan voimassaoloajan ilmoittaminen markkinoinnissa parantaa valvonnan edellytyksiä. Tämä myös vähentää viranomaisten tarvetta selvittää hinnan voimassaoloaikaa luvanhaltijalta.

Alkoholijuomien mainonnassa on noudatettava alkoholilain sisältämiä rajoituksia. Mainonnan tulee olla asiallista ja hillittyä. Mainonnalla ei saa houkutella erityisesti ns. heikkoja kuluttajaryhmiä kuten nuoria tai alkoholin suurkuluttajia. Alkoholijuoman ominaisuuksista tai vaikutuksista ei saa antaa virheellistä kuvaa eikä runsasta käyttöä saa kuvata myönteisesti.

Erityisesti uusien vahvempien juomien tullessa markkinoille on muistettava, että alkoholijuoman markkinointi on kiellettyä, jos siinä korostetaan alkoholijuoman alkoholipitoisuutta myönteisenä ominaisuutena.

Vähittäismyyntipaikassa saa järjestää myyntiluvan mukaisten tuotteiden esittelytilaisuuksia, mutta ei niiden maistiaisia. Alkoholijuomia ei saa jakaa ilmaiseksi.

Alkoholijuomien hankkimista ei saa tehdä houkuttelevaksi kiinnittämällä kuluttajien huomio tuotteen kannalta epäolennaisiin lisäetuihin. Alkoholijuoman ostoihin liitetyiltä kylkiäisiltä edellytetään asiallista yhteyttä päätuotteeseen. Alkoholijuomaostoon liitetyn kylkiäisen tai yhdistetyn tarjouksen on liityttävä jollain tavalla alkoholijuoman nauttimiseen, säilyttämiseen tms. Kylkiäistä ei voida luvata sattumanvaraisena etuutena esim. ”tuotteen kylkiäisenä lasit sadalle ensimmäiselle ostajalle”. Kylkiäisellä ei saa palkita ostajaa siitä, että tämä lisää alkoholiostojensa määrää. Oheistuotteita ei saa mainostaa ilmaisena tai muuten vastikkeettomana, koska sen saadakseen joutuu maksamaan päätuotteesta.

Alkoholijuoman hinnasta annettavan hyvityksen, joka lasketaan alkoholijuomien tai muiden kulutushyödykkeiden tai palveluiden ostojen perusteella, tarjoaminen ja maksaminen, on kiellettyä. Suomessa toimivan etuohjelman yhteydessä ei saa maksaa ostohyvitystä myöskään ulkomailla tehdyistä ostoista. Kanta-asiakaskorttien ja etuohjelmien yhteydessä alkoholijuomien myyntiä ei saa edistää siten, että alkoholijuomien ostaminen olisi sitä halvempaa mitä enemmän niitä tai muita kulutushyödykkeitä ostaa.

Mietojen alkoholijuomien mainonta, jossa käytetään kuluttajien osallistumista peliin, arpajaisiin tai kilpailuun, on kiellettyä. Vähittäismyyntipaikassa ei siten voida järjestää pelejä, arpajaisia tai kilpailuja, jotka liittyvät tiettyihin alkoholijuomiin, tai joissa on palkintona alkoholijuomia.

Myös sosiaalisen median palveluissa tai verkkosivuilla kilpailujen, pelien ja arpajaisten järjestäminen on kiellettyä. Mainostaja ei saa myöskään hyödyntää tietoverkon palvelussa kuluttajien tuottamaa kuvallista tai sanallista sisältöä, eikä saattaa sisältöä jaettavaksi.

Valvira on laatinut ohjeen alkoholin markkinoinnista, jossa on esimerkkejä säännösten tulkinnasta. Markkinoinnin kokonaisvaikutelma on kuitenkin yleensä ratkaisevaa arvioitaessa, milloin toimintaa on pidettävä lainvastaisena.

2.1 Alkoholijuomien hinnoittelu

Paljousalennukset ovat kiellettyjä. Paljousalennuksella tarkoitetaan esimerkiksi, että viisi siideriä saa neljän hinnalla tai samaa olutta myydään 12 pullon pakkauksessa halvemmalla kuin yksittäisinä olutpulloina.

Alkoholijuoman hinta yksittäin myytynä ei saa olla korkeampi kuin samanlaisen yksittäisen juoman hinta monipakkauksessa. Esimerkiksi jos olutta myydään 12 pullon monipakkauksessa hintaan 12 euroa, niin samanlaisen olutpullon hinta ei silloin yksittäin myytynä saa ylittää yhtä euroa.

Säännös ei koske tilannetta, jossa samaa alkoholijuomaa myydään erisuuruisissa yksittäispakkauksissa, esimerkiksi 0,33 litran ja yhden litran pulloissa. Isommassa yksittäispakkauksessa alkoholijuoma saa olla litrahinnaltaan halvempi kuin pienemmässä yksittäispakkauksessa.

Myyntipaikka ei saa kieltäytyä myymästä monipakkauksessa myytävänä olevia tuotteita yksittäin.

3 Valvonta ja seuraamukset

Vähittäismyyntiluvan haltijalla on ensisijainen valvontavastuu siitä, että vähittäismyyntitoiminnassa noudatetaan alkoholilakia. Luvanhaltijan suunnitelmallinen omavalvonta tarkoittaa käytännössä kirjallisen omavalvontasuunnitelman laatimista, ylläpitämistä ja toteuttamista yhdessä luvanhaltijan henkilökunnan kanssa.

Suunnitelmallinen omavalvonta ei kuitenkaan poista tarvetta valvontaviranomaisten suorittamalta valvonnalta. Viranomaisvalvonnan keskeisenä periaatteena on luvanhaltijoiden toiminnan ohjaaminen ja kehittäminen alkoholilain rikkomusten ehkäisemiseksi. Puutteellisesti suunniteltu omavalvonta sekä aikaisemmat omavalvontasuunnitelman laiminlyönnit ovat myös perusteita viranomaisvalvonnan kohdentamiselle.

3.1 Suunnitelmallinen omavalvonta

Vähittäismyyntiluvanhaltijalla on oltava riittävät ja oikeat tiedot toiminnastaan ja siihen liittyvistä laissa säädetyistä velvoitteista sekä niiden käytännön toteuttamiseen liittyvistä riskeistä.

Vähittäismyyntilupaa hakevan ja luvanhaltijan on laadittava kirjallinen omavalvontasuunnitelma toimintansa lainmukaisuuden varmistamiseksi, noudatettava sitä ja pidettävä sen toteuttamisesta kirjaa.

Omavalvontasuunnitelma on liitettävä vähittäismyyntilupahakemuksen yhteyteen. Suunnitelma on myös pidettävä ajan tasalla.

Omavalvontasuunnitelma ja toimipaikkaa koskeva alkoholilaissa tarkoitettu lupa on pidettävä suunnitelmaa toteuttavan henkilökunnan ja valvontaviranomaisten saatavilla. Luvanhaltijan on huolehdittava, että henkilökunta tuntee alkoholilupien sisällön ja että henkilökunta tuntee alkoholilaissa säädetyt ja omavalvontasuunnitelmassa määrätyt velvoitteensa.

Omavalvontasuunnitelmassa on oltava kuvaus vähittäismyyntitoiminta-ajatuksista ja tarvittaessa siihen ja myyntipaikan sijaintiin liittyvistä valvonnan painotuksista ja riskeistä. Suunnitelmassa on oltava myös kuvaus vähittäismyyntipaikan alkoholijuomien varastoinnista ja varastotiloista.

Omavalvontasuunnitelmassa on kuvattava vastaavan hoitajan tai muun tehtävään määrätyn henkilön tehtävät sekä henkilökunnan määrä, tehtävät ja menettelyt, joilla vähittäismyyntipaikassa pyritään alkoholilain kieltojen ja velvoitteiden noudattamiseen esimerkiksi päihtyneille tai alaikäisille myyntitoiminnan ehkäisemiseksi.

Lisäksi omavalvontasuunnitelmassa on kuvattava alkoholijuomien sijoittaminen vähittäismyyntipaikassa, jos alkoholijuomia ei sijoiteta yhtenäisesti vain alkoholijuomille tarkoitettuihin hyllyihin tai myymäläosastoon sekä kuvattava alkoholipitoisten elintarvikkeiden myyntijärjestelyt ja sijoittaminen myymälässä.

Omavalvontasuunnitelmassa on myös kuvattava vähittäismyyntitoiminnan järjestäminen, kassa- ja myyntijärjestelyjen toteuttaminen sekä alkoholijuomien myyntiajan noudattamiseen liittyvät toimintatavat.

Omavalvontasuunnitelmassa pitää kuvata, mitkä ovat riskit alkoholimyyntiin liittyvien haitallisten vaikutusten syntyymiseen, miten lain noudattamista seurataan, miten kriittisten tilanteiden riskien hallinta toteutetaan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan.

Omavalvontasuunnitelmassa on myös esitettävä suunnitelma kriittisten tilanteiden ja viranomaisten esittämien huomioiden johdosta toteutettavista toimenpiteistä, omavalvontasuunnitelman toimeenpanon vuosittaisesta arvioinnista

sekä sen ajan tasalla pitämisestä. Jos omavalvontasuunnitelmaa muutetaan, muutoksen ajankohta on voitava jälkikäteen selvittää.

Omavalvontasuunnitelmassa pitää olla selvitys siitä, miten luvanhaltija ja omavalvontasuunnitelman toteuttamisesta vastaava henkilö seuraavat omavalvontasuunnitelman ja henkilökunnalle annettujen määräysten noudattamista sekä selvitys siitä, miten henkilökunnan alkoholilain mukainen osaaminen varmistetaan ja miten koulutusta ja osaamista koskeva kirjanpito on järjestetty. Omavalvontasuunnitelma saadaan tarvittaessa yhdistää elintarvikelain ja tupakkalain mukaiseen omavalvontasuunnitelmaan ja se voidaan laatia myös sähköisesti.

Valvira ja aluehallintovirastot ovat laatineet omavalvontasuunnitelman tekemistä varten lomakepohjan, jonka huolellisella täyttämällä ja päivittämällä luvanhaltija voi toteuttaa omavalvontasuunnitelmalle asetetut velvoitteet. Omavalvontasuunnitelman voi laatia myös vapaamuotoisesti.

Alkoholijuomien vähittäismyyntiin omavalvontasuunnitelmapohjan löydät aluehallintovirastojen verkkosivuilta sekä alkoholielinkeinorekisterin sähköisestä asiointista Allusta vähittäismyyntilupahakemuksien yhteydestä.

3.2 Viranomaisvalvonta

Aluehallintovirastot valvovat alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä markkinointia alueellaan. Valviran tehtäviin kuuluvat aluehallintovirastojen alkoholilupahallinnon ja valvonnan ohjaus, yhteensovittaminen ja kehittäminen, alkoholihallinnon tieto-, tilastointi- ja viestintäpalveluiden tuottaminen sekä alkoholijuomien vähittäismyyntiin ja anniskelun sekä markkinoinnin valvonta koko maassa. Valviran ohjauksen tarkoituksena on turvata lain yhdenmukainen soveltaminen koko maassa.

Alkoholilaki edellyttää lupahallinnon ja ohjauksen sekä valvonnan toteutumiseksi laajaa virka-apu- ja sidosryhmäyhteistyötä. Alkoholista aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi ja harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjumiseksi yhteistyötä on tehostettu vero-, ulosotto-, tulli-, poliisi- työsuojelu-, ja terveydensuojelu- sekä elintarvikeviranomaisten kanssa.

Viranomaiset valvovat vähittäismyyntipaikkoja suunnitelmallisesti. Valvontakäyntejä tehdään sekä ennalta sovitusti että yllätyksellisesti. Ennalta sovitusti tehdään myös etätarkastuksia, joiden avulla pyritään mm. tukemaan luvanhaltijaa omavalvonnan suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Aluehallintovirastot ja Valvira saavat tarkastaa luvanhaltijan tiloja, toimintaa ja asiakirjoja sekä alkoholipitoisen aineen kuljetuksia. Valvontaviranomaisten edustajille on turvattava esteetön pääsy valvottaviin tiloihin ja asiakirjoihin, oikeus tallentaa valvonnassa tarvittavia tietoja ja oikeus saada korvauksetta valvontaa varten tarvittavat näytteet. Luvanhaltijan on järjestettävä omavalvontasuunnitelmaa koskeva kirjanpito ja kassatoiminnot siten, että tiedot ovat tarvittaessa viranomaisten saatavissa. Aluehallintovirasto saa asettaa vähittäismyynnin kassa- ja myyntijärjestelyjä koskevia lupamääräyksiä, jos paikan sijaintiin tai toimintaan liittyy erityisiä valvonnan tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden riskejä tai samassa toimipaikassa harjoitetaan myös anniskelua.

Jos vähittäismyyntipaikan henkilökunta ei kykene säilyttämään järjestystä vähittäismyyntipaikassa tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistaminen alueella sitä edellyttää, poliisi voi kieltää alkoholijuomien myynnin enintään meneillään olevan myyntiajan ajaksi. Kiellosta on ilmoitettava aluehallintovirastolle.

3.3 Seuraamukset vähittäismyymisäännösten rikkomisesta

Viranomaisvalvonnan lähtökohtana on ohjata ja neuvoa, mutta selkeissä rikkomustapauksissa toimintaan puututaan alkoholilain mukaisten seuraamusten muodossa. Myös toistuvat lievemmat puutteet ja rikkomukset ovat peruste huomautuksen antamiselle tai seuraamusmaksun määräämiselle. Vakavammissa tapauksissa lupa voidaan perua määräajaksi tai pysyvästi.

Valvontaviranomainen voi kieltää luvanhaltijaa jatkamasta alkoholilaissa tarkoitettua elinkeinotoimintaa siltä osin kuin se on olennaisesti hyvän tavan vastaista eikä kyseistä toimintaa ole korjattu tai lopetettu asetetussa kohtuullisessa määräajassa valvontaviranomaisen kehotuksesta huolimatta. Kieltoa voidaan tehostaa uhkasakolla.

Alkoholisäädösten rikkomusten perusteella aluehallintovirasto voi antaa huomautuksen tai määrätä vähittäismyyntiluvanhaltijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 1 000 euron seuraamusmaksun. Lisäksi vähittäismyyntilupa voidaan korvauksetta peruuttaa joko määräajaksi tai pysyvästi vakavien tai toistuvien rikkomusten johdosta.

Vaikka huomautusta ei ole annettu tai seuraamusmaksua määrätty, lupa tai hyväksyminen voidaan peruuttaa määräajaksi, jos luvanhaltija rikkoor alkoholilaissa säädettyjä olennaisia velvollisuuksiaan tavalla, joka osoittaa

ilmeistä piittaamattomuutta omavalvontaan liittyviä velvollisuuksia kohtaan. Lupa voidaan peruuttaa pysyvästi ilman edeltävää huomautusta tai seuraamusmaksua, jos toiminnanharjoittaja rikkoo alkoholilakia vakavaa vaaraa ihmisten terveydelle aiheuttavalla teolla tai laiminlyönnillä ja menettely on ollut kokonaisuutena arvostellen törkeää.

Lupa tai hyväksyminen pitää peruuttaa, jos luvanhaltija sitä pyytää tai hakemuksessa annettujen virheellisten tietojen tai olosuhteiden muutoksen vuoksi luvan tai hyväksymisen edellytykset eivät ole voimassa, eikä tilannetta ole korjattu asetetussa määräajassa.

Myös vähittäismyyntipaikan henkilökunta on vastuussa alkoholin myynnistä ja valvonnan sekä järjestyksenpidon toteutumisesta. Esimerkiksi myyjä, joka on myynyt alkoholijuomia alaikäiselle tai henkilölle, jonka päihtymys on selvästi havaittavissa, voi saada rikosoikeudellisen seuraamuksen kuten sakon.

3.4 Seuraamukset markkinointisäännösten rikkomisesta

Alkoholijuomien markkinoinnin valvonta kuuluu ensisijaisesti kullekin aluehallintovirastolle toimialueellaan. Aluehallintovirastojen toimialuejaot ja yhteystiedot löytyvät aluehallintovirastojen verkkosivuilta. Valvira valvoo koko maan laajuista eli useamman kuin yhden aluehallintoviraston alueella tapahtuvaa tai valtakunnallisesti toteutettua alkoholijuomien markkinointia.

Alkoholilain 68–70 §:ssä säädetään markkinointirikkomusten seuraamuksista. Sanktiot voidaan kohdistaa sekä markkinoinnin tilaajaan että toimeenpanijaan sekä näiden palveluksessa olevaan.

Havaitessaan alkoholilain säännösten tai määräysten vastaista toimintaa tai epäkohtia Valvira tai aluehallintovirasto voi antaa vapaamuotoista ohjausta toiminnan korjaamiseksi.

Jos ohjaus ei riitä lainvastaisen toiminnan lopettamiseksi, voi Valvira tai aluehallintovirasto kieltää markkinointitoimen tilaajaa tai toimeenpanijaa sekä näiden palveluksessa olevaa jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista toimintaa. Kieltoa voidaan tehostaa uhkasakolla.

4 Alkoholijuomien vähittäismyyntiluvan hakeminen

Ennen alkoholijuomien myynnin aloittamista on haettava ja saatava vähittäismyyntilupa siihen paikkaan, jossa myyntitoimintaa on tarkoitus harjoittaa. Alkoholijuomien vähittäismyyntilupaa haetaan siltä aluehallintovirastolta, jonka alueella vähittäismyyntipaikka sijaitsee.

Vähittäismyynti lentoasemalla verottomien tavaroiden myymälässä vain ulkomaille matkustaville matkustajille mukaan otettaviksi on mahdollista tekemällä vähittäismyyntitoiminnasta ilmoitus Valviralle.

Alkoholin luvatonta myyntiä ja välittämistä koskevat rangaistussäännökset ovat rikoslain 50 a luvussa. Se, joka myy, välittää tai muutoin toiselle luovuttaa alkoholijuomaa alkoholilain vastaisesti, voidaan tuomita alkoholirikoksesta sakkoon tai vankeuteen. Rikoksen tuottama taloudellinen hyöty on tuomittava menetetyksi niin kuin rikoslaissa on säädetty.

Alkoholilaki edellyttää lupahallinnon toteutumiseksi laajaa virka-apu- ja sidosryhmäyhteistyötä. Lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä aluehallintovirasto muodostaa kokonaisarvion, täytyvätkö luvan saamisen edellytykset ja onko vähittäismyyntilupahakemuksen yhteyteen laadittu omavalvontasuunnitelma hyväksyttävästi laadittu.

Aluehallintovirasto selvittää alkoholista aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi ja harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjumiseksi hakijan yleiset edellytykset ja muut tapauskohtaisessa kokonaisarvioinnissa huomioitavat seikat eri viranomaisilta pyydettävin selvityspyynnöin ja lausunnoin.

Alkoholijuomien vähittäismyyntilupa myönnetään pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa olevana. Määräajaksi lupa myönnetään, jos hakija on hakenut määräaikaista lupaa tai jos toiminta on luonteeltaan määräaikaista. Aluehallintovirasto voi myös katsoa perustellusta syystä, että lupa on myönnettävä enintään yhden vuoden ajaksi hakijan tai luvanvaraisen toiminnan edellytysten tai toiminnan vaikutusten seuraamiseksi.

Vähittäismyyntilupa oikeuttaa alkoholijuomien myyntiin vähittäisasiakkaille. Lisäksi alkoholijuomia voidaan myydä anniskelua varten anniskeluluvanhaltijalle. Vähittäismyyntilupaa ja siihen sisältyviä oikeuksia ei voi myydä, sillä toimimista ulkoistaa tai lupaa muulla tavalla siirtää. Vain luvanhaltija saa myydä alkoholijuomia.

Alkoholijuomien vähittäismyyntilupa on myyntipaikkakohtainen. Luvanhaltija saa myydä alkoholijuomia vain siinä tilassa, johon hänelle on myönnetty alkoholin vähittäismyyntilupa. Jos luvanhaltija haluaa myydä alkoholijuomia jossain toisessa paikassa, hänen on ensin haettava ja saatava vähittäismyyntilupa, joka oikeuttaa myymään alkoholijuomia tässä paikassa.

Alkoholijuomien vähittäismyyntilupa on luvanhaltijakohtainen. Jos luvanhaltija luovuttaa myyntipaikan toiselle yrittäjälle, joka jatkaa siinä liiketoimintaa, ei uusi yrittäjä saa myydä alkoholijuomia kyseessä olevassa liikepaikassa ennen kuin aluehallintovirasto on hakemuksesta myöntänyt hänelle vähittäismyyntiluvan.

Ennen kuin lupahakemusta ja sen edellytyksenä olevaa omavalvontasuunnitelmaa voidaan aluehallintovirastossa ryhtyä käsittelemään, tulee hakijalla olla Y-tunnus (yritys- ja yhteisötunnus). Perusteilla olevan osakeyhtiön, avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön, osuuskunnan tai yhdistyksen nimiin ei vähittäismyyntilupaa voida myöntää, koska nämä ovat oikeustoimikelpoisia vasta rekisteröinnin jälkeen.

Alkoholijuomien vähittäismyyntilupa voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, jolla harkitaan olevan tähän toimintaan tarvittavat taloudelliset edellytykset ja vaadittava luotettavuus. Luvansaannin esteitä voivat olla muun muassa hakijaa koskeva konkurssi tai selvitystila, maksuvelvoitteiden laiminlyönti tai henkilökohtainen soveltumattomuus kuten päihteiden väärinkäyttö tai rikoksiin syyllistyminen.

Vähittäismyyntilupaa myönnettäessä arvioidaan tapauskohtaisesti myyntijärjestelyjen soveltuvuus alkoholijuomien myyntiin. Aluehallintovirasto saa asettaa kassa- ja myyntijärjestelyjä koskevia määräyksiä, jos paikan sijaintiin tai toimintaan liittyy erityisiä valvonnan tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden riskejä tai jos samassa toimipaikassa harjoitetaan myös anniskelua. Yleisimmin kassa- ja myyntijärjestelyjä koskevia määräyksiä on annettu itsepalveluun perustuvien kassajärjestelmien käyttöönoton yhteydessä.

Valtioneuvoston asetuksessa alkoholilain toimeenpanosta (151/2018) on määritelty alkoholijuomien vähittäismyyntilupahakemuksen tarkempi sisältö.

Vähittäismyyntin lupa- ja ilmoitusasiat tehdään sähköisesti alkoholielinkeinorekisterin sähköisessä asiointissa Allussa osoitteessa valvira.fi/allu. Henkilöllä, joka asioi yrityksen puolesta, tulee olla yrityksen nimenkirjoitusoikeus tai nimenkirjoitusoikeudellisen henkilön antama valtuutus asioida yrityksen puolesta. Valtuutuksen voi antaa suomi.fi-palvelussa. Allun

sähköisessä asiointissa tehty hakemus ohjautuu automaattisesti oikeaan aluehallintovirastoon käsiteltäväksi. Sähköinen asiointi ei ole käytössä Ahvenanmaan vähittäismyyntilupa-asioissa.

4.1 Elintarvikemyymälän vähittäismyyntiluvan edellytykset

Elintarvikemyymälään vähittäismyyntilupa voidaan myöntää käymisteitse valmistettujen enintään 8 % ja muulla tavoin valmistettujen enintään 5,5 % alkoholijuomien myymiseen rakennuksen sisätilassa muutoin kuin tilapäisesti elintarvikkeita myyvälle hakijalle. Lupaa ei voida myöntää tilapäiseen myyntiin, ulkotiloihin tai yksinomaan alkoholijuomia myyviin myymälöihin.

Vähittäismyyntipaikassa on oltava myytävänä monipuolinen valikoima päivittäin tarvittavia elintarvikkeita. Alkoholijuomien myynti ei saa olla selvästi muiden elintarvikkeiden myyntiä suurempaa. Säännöksen tarkoituksena on, että alkoholijuomien myynti on osa, mutta ei pääasiallinen osa, päivittäistavarakaupan asiakaspalvelua. Eri tuotteiden myynnin osuuksia ei voida tarkkaan arvioida lupaa haettaessa, mutta elinkeinonharjoittajan liiketoiminnan painotukset ovat jo siinä vaiheessa havaittavissa. Jos myymälässä tarjottaisiin asiakkaiden ostettavaksi pääosin vain alkoholijuomia, on vääjäämätöntä, että niiden myynnin osuus nousisi selvästi muiden elintarvikkeiden myyntiä suuremmaksi.

Vähittäismyyntilupa voidaan myöntää myös elintarvikemyyntiä harjoittavalle hakijalle myymäläauton tai -veneeseen sisätilaan. Myymäläauton tai -veneeseen tulee kulkea säännöllistä reittiä, joka palvelee vakituista tai kausiasutusta. Vähittäismyyntilupaa ei saa myöntää esimerkiksi myymäläautoon, joka kiertäisi tai poikkeaisi yleisötapahtumissa tai joka kuljettaisi alkoholijuomia asiakkaiden tilausten mukaisesti määräytyvillä reiteillä tai pysähtymispaikoilla.

Elintarvikemyymälän vähittäismyyntilupaa haetaan sähköisesti alkoholielinkeinorekisterin sähköisessä asiointissa Allussa osoitteessa valvira.fi/allu. Asiointilomakkeista valitaan Vähittäismyyntilupahakemus.

4.2 Vähittäismyyntilupa anniskeluluvan yhteydessä

Alkoholijuomien vähittäismyyntilupa voidaan myöntää anniskeluluvan yhteyteen anniskelussa olevien käymisteitse valmistettujen enintään 8 % ja muulla tavoin valmistettujen enintään 5,5 % alkoholijuomien vähittäismyyntiin anniskelupaikan sisätilassa.

Määräaikaisen anniskeluluvan tai tilaisuuksiin tai tapahtumiin hyväksytyn anniskelualueen yhteyteen vähittäismyyntilupa saadaan kuitenkin myöntää vain sellaiseen useiden alkoholijuomien valmistajien esittelytilaisuuteen, jonka tarkoituksena on esitellä tuotteita kuluttajille. Vähittäismyyntilupa voidaan myöntää esimerkiksi olut- tai viinimessuille, joissa useat alkoholijuomien tuottajat esittelevät tuotteitaan kuluttajille. Vähittäismyyntilupaa ei voi kuitenkaan myöntää esimerkiksi musiikkifestivaalin anniskelupaikkaan.

Vähittäismyyntilupaa anniskelun yhteyteen haetaan sähköisesti alkoholielinkeinorekisterin sähköisessä asiointissa Allussa osoitteessa valvira.fi/allu. Lupa haetaan anniskeluluvan hakemisen yhteydessä lomakkeella Anniskelulupahakemus tai jo käynnissä olevaan toimintaan tekemällä muutoshakemus voimassa olevaan anniskelulupaan.

4.3 Vähittäismyyntilupa valmistuspaikan yhteydessä

Alkoholijuomien vähittäismyyntilupa voidaan myöntää alkoholijuomien valmistuspaikan yhteyteen. Tällöin luvanhaltija saa myydä valmistuspaikan yhteydessä sekä itse valmistamiaan että muita käymisteitse valmistettuja enintään 8 % ja muulla tavoin valmistettuja enintään 5,5 % sisältäviä alkoholijuomia sisätiloissa.

Vähittäismyyntilupaa haetaan sähköisesti alkoholielinkeinorekisterin sähköisessä asiointissa Allussa osoitteessa valvira.fi/allu. Asiointilomakkeista valitaan Valmistajan vähittäismyyntilupahakemus. Samalla lomakkeella haetaan myös lupaa tilaviinin tai käsityöläisluen vähittäismyyntiin.

4.3.1 Tilaviini ja käsityöläisolut

Tilaviinin ja käsityöläisluen vähittäismyyntilupa koskee vähittäismyyntiä yhden vähittäismyyntipaikan sisätiloissa. Tämä vähittäismyyntilupa myönnetään kyseisten alkoholijuomien valmistajalle, jolla saa olla ainoastaan yhteen vähittäismyyntipaikkaan oikeuttava vähittäismyyntilupa. Tilaviinin ja käsityöläisluen vähittäismyyntipaikan tulee sijaita sen maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitetussa rakennuksessa sijaitsevan valmistuspaikan, jossa alkoholijuoman käyminen on tapahtunut, yhteydessä tai välittömässä läheisyydessä. Vähittäismyyntipaikassa voidaan myydä myös muita kuin luvanhaltijan valmistamia käymisteitse valmistettuja enintään 8 % ja muulla tavoin valmistettuja enintään 5,5 % alkoholijuomia.

Tilaviinin tulee alkoholilain mukaan täyttää seuraavat kriteerit:

- se sisältää enintään 13 tilavuusprosenttia etyylialkoholia
- se on valmistettu yksinomaan käymisen avulla marjoista, hedelmistä ja muista kasvinosista paitsi rypäleistä ja viljatuotteista
- sen valmistuspaikka on riippumaton oikeudellisesti ja taloudellisesti muista alkoholijuomien valmistajista
- sen valmistuspaikassa kalenterivuoden aikana tuotettujen alkoholijuomien määrä on enintään 100 000 litraa
- sen valmistuspaikka toimii maatalouden harjoittamisen yhteydessä
- sen valmistuspaikka toimii fyysisesti erillään muista alkoholijuomien valmistuspaikoista
- sen valmistuspaikassa ei harjoiteta lisenssivalmistusta

Käsityöläisoluen tulee alkoholilain mukaan täyttää seuraavat kriteerit:

- se sisältää enintään 12 tilavuusprosenttia etyylialkoholia
- se on valmistettu yksinomaan käymisen avulla mallastetuista tai mallastamattomista viljatuotteista
- sen valmistuksessa ei ole käytetty muita valmistusaineita kuin muiden kasvien jyviä, sokeria, humalaa ja muita käymiseen osallistuvia kasvinosia ja mausteita
- se voi olla sahtia
- sen valmistanut panimo on riippumaton oikeudellisesti ja taloudellisesti muista alkoholijuomien valmistajista
- sen valmistaneen panimon kalenterivuoden aikana tuottamien alkoholijuomien määrä on enintään 500 000 litraa
- sen valmistanut panimo toimii fyysisesti erillään muista alkoholijuomien valmistajista
- sen valmistanut panimo ei harjoita lisenssivalmistusta.

Tilaviinin valmistajat ja käsityöläisoluen valmistajat voivat harjoittaa keskenään tuotannollista tai toiminnallista yhteistyötä. Tällaiseksi yhteistyöksi katsotaan alkoholijuoman valmistuksessa tarvittavien raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankinta sekä alkoholijuoman pakkaaminen, markkinointi ja jakelu. Edellytyksenä kuitenkin on, että yhteistyössä tuotettujen alkoholijuomien

yhteismäärä ei ylitä tilaviinin valmistajien osalta 100 000 litraa ja käsityöläisluvan valmistajien osalta 500 000 litraa.

4.4 Ilmoitus alkoholijuomien kaupallisesta maahantuonnista vähittäismyyntiä varten

Vähittäismyyntiluvan haltija saa tuoda maahan vähittäismyyntiluvassa tarkoitettuja alkoholijuomia vähittäismyyntiä varten tehtyään Valviralle ilmoituksen toimimisestaan maahantuojana.

Ilmoituksen voi tehdä sähköisesti alkoholielinkeinorekisterin sähköisessä asiointissa Allussa osoitteessa valvira.fi/allu. Ilmoituksen käsittelystä peritään maksu ja ilmoituksen vastaanottamisesta toimitetaan kirje tietojen kirjautumisesta rekisteriin. Tämä kirje esitetään tullille maahantuonnin yhteydessä.

Alkoholijuoman maahantuoja vastaa kulutukseen luovuttamansa alkoholijuoman laadusta ja koostumuksesta sekä siitä, että tuote ja sen päällysmarkinnat ja muu esittely ovat säännösten ja määräysten mukaisia. Valvira ohjaa ja valvoo tämän vastuun toteutumista. Pakkausmerkinnöissä on kiinnitettävä huomiota siihen, että pakolliset merkinnät kuten yliherkkyyttä aiheuttavat ainesosat on oltava pakkauksissa merkittynä suomeksi ja ruotsiksi. Tarkemmat ohjeet pakkausmerkinnöistä, niiden esittämisestä ja alkoholipitoisuuden merkinnästä löytyvät Valviran alkoholijuomien pakkausmerkinnät -ohjeesta.

Maahantuojan on ilmoitettava kaikki maahantuomansa tuotteet alkoholielinkeinorekisteriin ennen niiden vähittäismyyntiä. Lisäksi kaikki maahantuodut erät tulee raportoida kuukausittain Valviralle. Ilmoitukset ja raportoinnit tehdään sähköisesti alkoholielinkeinorekisterin sähköisessä asiointissa Allussa osoitteessa valvira.fi/allu.

Lisätietoja alkoholijuomien maahantuonnista löytyy Valviran verkkosivuilta.

Alkoholijuoma on maahantuotaessa ilmoitettava verotettavaksi. Alkoholijuoman maahantuontia pidetään laittomana, jos siitä ei ole suoritettu Suomessa alkoholiveroa.

4.5 Vähittäismyyntipaikassa tapahtuvat muutokset

Jos luvan haltija päättää muuttaa toimintansa luonnetta tai laajuutta oleellisesti siten, että myönnetty lupa ei enää kata muuttunutta toimintaa, luvan haltijan

pitää hakea luvan muuttamista ennen muutoksen toteuttamista. Muutosta ei saa toteuttaa ennen kuin aluehallintovirasto on hyväksynyt luvan muuttamisen.

Muutokset lupaan haetaan sähköisesti alkoholielinkeinorekisterin sähköisessä asiointissa Allussa osoitteessa valvira.fi/allu. Muutokset haetaan valitsemalla omista luvista se, jota halutaan muuttaa ja tekemällä siihen muutoshakemus.

4.6 Muutokset yhtiön omistus- ja hallintasuhteissa tai konkurssitilanteessa

Alkoholiviranomaiset saavat pääsääntöisesti tiedot yrityksen omistus- ja hallintasuhteiden muutoksista suoraan Patentti- ja rekisterihallituksen rekistereistä ja näistä muutoksista ei yleensä ole tarpeen erikseen ilmoittaa. Tietojen päivittymisen voi tarkistaa alkoholielinkeinorekisterin sähköisestä asiointista Allusta osoitteessa valvira.fi/allu. Mikäli tiedot eivät ole päivittyneet kahden viikon kuluessa siitä, kun ne on PRH:ssa rekisteröity, pitää muutoksesta ilmoittaa aluehallintovirastolle.

Jos luvanhaltija luovuttaa liiketoiminnan toiselle yhtiölle tai yksityiselle liikkeenharjoittajalle tai toimijan Y-tunnus muuttuu, on liiketoiminnan jatkajan haettava uusi vähittäismyyntilupa. Uusi yrittäjä ei saa myydä alkoholijuomia ennen kuin hänelle on myönnetty liikkeeseen uusi lupa.

Jos vähittäismyyntiluvan haltija asetetaan konkurssiin, konkurssipesä voi halutessaan jatkaa alkoholijuomien myyntiä korkeintaan yhden vuoden ajan konkurssin alkamisesta. Konkurssipesän on ilmoitettava aluehallintovirastolle vähittäismyyntitoiminnan lopettamisesta tai sen jatkamisesta. Toiminnan jatkamiseksi konkurssipesä tarvitsee vähittäismyyntilupanumeron aluehallintovirastolta.

4.7 Nimenmuutokset

Mikäli liikepaikan nimi muuttuu, tästä on ilmoitettava aluehallintovirastolle. Sähköisesti muutoksen voi tehdä sähköisessä asiointissa Allussa osoitteessa valvira.fi/allu. Muutokset tehdään valitsemalla omista luvista se, jota halutaan muuttaa ja täyttämällä siihen muutoshakemus.

Tiedot tallennetaan alkoholiluparekisteriin, jonka oikeellisuus on tärkeää mm. tavarantoimitusten ja valvontamaksujen perinnän kannalta.

4.8 Toiminnan lopettaminen

Alkoholijuomien myynnin lopettamisesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus aluehallintovirastolle toiminnan loppuessa. Ilmoitus tehdään sähköisesti alkoholielinkeinorekisterin sähköisessä asiointissa Allussa osoitteessa valvira.fi/allu. Lopetus ilmoitetaan valitsemalla omista luvista se, joka halutaan lopettaa ja antamalla luvalla päättymispäivämäärä.

Alkoholijuomien vähittäismyyntiluvan haltija saa toiminnan loppuessa tai siirtyessä toiselle myydä alkoholijuomavarastonsa ilman tukkumyyntilupaa toiselle luvan haltijalle. Luovutushinta on ostajan ja myyjän sovittavissa. Toiminnan loppuessa alkoholijuomavarasto voidaan myös siirtää luvan haltijan toiseen myyntipaikkaan tai palauttaa tukkumyyjälle.

Alkoholijuomavaraston luovutuksesta uudelle omistajalle tai toiseen myyntipaikkaan on laadittava asiakirja, josta käy ilmi, kuinka paljon mitään alkoholijuomaa siirretään. Alkoholijuomavaraston luovuttamista koskeva asiakirja on toimitettava aluehallintovirastolle 30 päivän kuluessa hallinnan siirtymisestä.

Luvan haltijan tulee myös toimittaa aluehallintovirastolle vuosi-ilmoitus lopetuspäivään mennessä suoritetuista myynneistä.

4.9 Lupa- ja valvontamaksut

Aluehallintovirasto perii maksun lupahakemuksien käsittelemisestä sekä lakisääteisen vuotuisen valvontamaksun. Vähittäismyyntiluvan vuosittainen valvontamaksu on 200 euroa, jota ei kuitenkaan tarvitse maksaa ensimmäiseltä kalenterivuodelta. Vähittäismyyntiluvan valvontamaksu laskutetaan kalenterivuosittain viimeistään 30.4., kun luvan haltijalla on voimassa oleva lupa 1.4.

Maksuilla katetaan viranomaistyön kustannukset. Maksut ovat ulosottokelpoisia ilman tuomiota tai päätöstä. Lupakäsittelymaksuista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa aluehallintovirastojen maksuista. Maksutaulukot löytyvät aluehallintovirastojen verkkosivuilta ja asetuksen liitteestä.

Valvira

Sosiaali- ja terveystalun
lupa- ja valvontavirasto

Sosiaali- ja terveystalun
lupa- ja valvontavirasto, Valvira

Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
PL 43, 00521 Helsinki
Ounasjoentie 6, 96200 Rovaniemi

Puhelin 0295 209 111
kirjaamo@valvira.fi
valvira.fi